

VALSTYBINĖ MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBA

PROTOKOLAS

2021 m. vasario mėn. 12 d. Nr. I2-2

Pasitarimo data: 2021 m. vasario 4 d.

Pasitarimo vieta: Nuotoliniu būdu, naudojant vaizdo konferencijų ir pokalbių platformą „Zoom“

Pasitarimo dalyviai:

Aplinkos ministerijos atstovai: Simonas Gentvilas – Aplinkos ministerijos ministras, Kęstutis Motiekaitis - Aplinkos apsaugos departamento prie Aplinkos ministerijos Aplinkos kokybės departamento gamtos išteklių apsaugos skyriaus vedėjas,

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atstovai: Marius Masiulis - Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (toliau-VMVT) Skubios veiklos skyriaus vedėjas, pasitarimo vadovas, Vidmantas Paulauskas – VMVT direktoriaus pavaduotojas,

Medžiotojų asociacijos: Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija, Lietuvos medžiotojų draugija, Lietuvos medžiotojų sąjunga „Gamta“, Sūduvos medžiotojų sąjunga, ginklų pirklių asociacija, Lietuvos medžiotojų elektroninis portalas „Miske.lt“, Europos medžioklės su lanku federacija.

Pasitarimo tikslas: Aptarti ir gauti medžiotojų ir juos vienijančių asociacijų pasiūlymus ir galimybes prisidėti prie Nacionalinio afrikinio kiaulių maro plitimo šernų populiacijoje valdymo plano rengimo.

Pasitarimo pristatymas. VMVT Skubios veiklos skyriaus vedėjas Marius Masiulis susitikimo pradžioje pristatė pasitarimo eigą „Dėl afrikinio kiaulių maro plitimo šernų populiacijoje valdymo plano“ (toliau-Plano). Pasitarimo metu akcentuota, kad priimtas sprendimas nesivadovauti kitų šalių patirtimi, o susikoncentruoti į mūsų šalies prioritetus, gamtinius išteklius, galimą institucinį ir medžiotojų asociacijų susivienijimą sukurti Nacionalinį Planą, kuris bus paremtas visų turima praktine patirtimi ir praktinėmis priemonėmis. Plano tikslas - afrikinio kiaulių maro likvidavimas šernų populiacijoje todėl turi būti kuriamas vieningai, dalyvaujant visiems suinteresuotiems asmenims: valstybinėms institucijoms, medžiotojams, gamtos apsaugos organizacijoms ir visuomenei. Pagrindinis akcentas - rasti praktines ir efektyviai veikiančias priemones, skirtas afrikinio kiaulių maro likvidavimui šernų populiacijoje.

Pasitarimo metu svarstyti pasiūlymai:

- Korekcinio pobūdžio pastabos dėl Plane vartojamų prieviksnių (aktyviai, uoliai, stropiai) ir terminų bei sąvokų naudojimo (stengtis, ekspertų, apmokytų, profesionalų ir kt.).
- Plano rengimo ir veikimo kompetencija tarp VMVT ir Aplinkos ministerijos (toliau - AM).
- Nedrausti kitų medžiojamųjų žvėrių medžioklės, apriboti šernų medžiokles ir medžiokles su varovais.
- Sumažinti numatytas AKM likvidavimo teritorijas nuo 200 km² iki 20 km² (maksimaliai 50 km²).
- Šernų utilizavimo būdai, diskutuota, kad nereikėtų visų šernų utilizuoti užkasant, būtų racionaliau atlikti tyrimus ir nustatyti, kurie iš jų užsikrėtę, o jei yra sveiki, leisti juos vartoti maistui.

- Šernų šėrimo draudimo atšaukimas/viliojimui skirto pašaro kiekio didinimas. Vieni teigia, kad šėrimas būtinas, kadangi kuo gausiau šeriami šernai, tuo lengviau šernus išlaikyti vienoje vietoje, jų judėjimo plotas sumažėja. Kitas pasiūlymas, palikti šėrimą, bet atsisakyti viliojimo tik tose vietose, kur siekiama sumedžioti šerną.

- Leisti medžiotojams naudoti naktinio matymo taikiklius ir garso slopintuvus šernų medžioklėje.

Diskusijos:

- Lietuvos medžiotojų draugija pateikė pasiūlymą, kad Planas negali būti skirtas tik vienai grupei-medžiotojams. Prievolės plane išimtinai tik medžiotojams negali būti taikomos, kadangi šernų populiacijos aplinkoje dalyvauja ir kiti asmenys: valstybiniai organai, visuomenė, grybautojai, uogautojai ir kt. VMVT nuomone, Plano papildymas įtraukiant daugiau institucijų ir asmenų, kurie vykdytų plano nuostatas, įmanomas ir labai geras pasiūlymas.

- Vytautas Kaminskas pritaria, kad 20 km² ribojimų ploto nustačius AKM virusą pakaktų. Taip pat Plane nustatytų specialiai apmokytų medžiotojų poreikio nemato, ir mano, kad tai turi vykdyti medžioklės ploto naudotojai.

- Jonas Talmantas peržiūrėjo Plano projektą kartu su Lietuvos medžiotojų ir žvejų asociacijai priklausančiais 48 skyriais. Jų nuomone, dabartiniai AKM likvidavimo veiksmai nustačius AKM medžioklės plote veikia gerai, todėl keisti strategijos nemato reikalo, siūlo likti prie esamo plano jį papildant tam tikrais punktais. Mano, kad kiaulių laikytojai per kaimo plėtros programas buvo skatinti pagerinti biosaugą, o reikėtų skirti papildomą finansavimą medžioklės plotų biosaugos priemonėms. Pareiškė, kad jeigu visi kiaulių laikytojai laikytųsi biosaugos reikalavimų, AKM virusas neturėtų galimybių patekti į kiaulių laikymo vietas. Pateikė pavyzdį kad kitose šalyse leidžiama naudoti naktinio matymo prietaisus ir garso slopintuvus medžiodant, akcentuodamas, kad šie prietaisai padeda sumedžioti šernus, ypač suaugusias kiaules. Anot medžiotojų, sudėtinga sumedžioti suaugusias šernų pateles be papildomų priemonių ir todėl negalima pasiekti balanso 50/50 tarp sumedžiotų patinų ir patelių. Daugelis pirmamečių ir antramečių šernų patelių juda ne daugiau kaip 6-12 km. spinduliu, jeigu yra viliojimas ir šėrimas. Pastebima, kad vis daugiau sumedžiojamų šernų yra teigiami serologiškai. Pateiktas prašymas, kad VMVT neprieštarautų naktinio matymo prietaisų bei garso slopintuvų naudojimui medžioklės tikslams, siekiant vykdyti šernų populiacijos reguliavimą.

- Marius Masiulis pareiškė, kad medžiotojų bendruomenė turi apsispręsti, kaip jie nori gyventi. Ar su liga, ar be jos? Šiai dienai nedidelėse teritorijose nustatomas virusas ir būtent šiose teritorijose reikia griežtų AKM likvidavimo priemonių. Viskas priklauso nuo pasirengimo ir medžiotojų bendruomenės pritarimo sukurti ir vykdyti Planą, akcentuojantis į tas vietas, kur yra viruso aktyvi cirkuliacija ar papildyti šiuo metu taikomas priemones.

- Ginklų pirklių asociacija pritaria dėl naktinio matymo priemonių bei garso slopintuvų naudojimo medžioklėje. Paminėjo, kad užkrėstos šalys legalizavo šias priemones, kurios padeda sumedžioti šernus tamsiuoju paros metu. Mano, kad VMVT turi palaikyti šios priemonės legalizavimą.

- Deividas Staponkus iš portalo „Miske.lt“ sutinka su kolegų nuomone ir pasiūlymais. Pasiūlė nustačius teigiamą AKM šerną, vykdyti užkrėstos šernų bandos likvidaciją, juos išmedžiodant ir leisti medžiotojams naudoti naktinio matymo taikiklius ir garso slopintuvus. Pritaria, kad nereikėtų visų šernų utilizuoti užkasant, būtų racionaliau atlikti tyrimus ir nustatyti, kurie iš jų užsikrėtę, o jei yra sveiki, leisti juos vartoti maistui.

- Lietuvos medžiotojų draugija suabejojo mokslininkų nuomone dėl šernų šėrimo įtakos AKM plitimui, kadangi ne visuomet gauna priėjimą prie publikuojamų straipsnių. Paprašė pasidalinti moksliniais tyrimais ir straipsniais dėl šernų šėrimo ir t.t. Akcentavo, kad vadovybės ir institucijų suinteresuotumas turi būti prioritetas siekiant likviduoti AKM iš šalies, jei tai iš ties yra prioritetas klausimas Valstybei.

- Kęstutis Motiekaitis negalėjo dalyvauti pirmame susitikime, todėl negirdėjo Plano projektui iškeltų pastabų ir nutarimo, dėl Plano projekto atšaukimo. Pritarė, kad Planas reikalingas ir Aplinkos apsaugos departamentas dalyvaus tiek, kiek yra deleguota funkcijose. Pateikė pastabas Plano projektui.

- Marius Masiulis padėkojo už pateiktas pastabas ir dalyvavimą. Pristatė, kad pirmo susitikimo metu buvo nutarta nekreipti dėmesio ir nesivadovauti senuoju Plano projektu, o bandyti ieškoti priemonių, kurios veiktų Lietuvoje ir padėtų ne gyventi su liga, o ją likviduoti.

- Aplinkos Ministras padėkojo medžiotojams, kad problema kuri yra didelio masto yra sprendžiama, diskutuojama ir medžiotojai jaučia pareigą, dėl šios pandemijos sprendimo.

- VMVT atstovas pakomentavo, kad vienos medžiotojų organizacijos išreiškė palaikymą, kad Planas turi gimi, tačiau konkrečių priemonių nebuvo pasiūlyta, kad Planą būtų galima įgyvendinti nedelsiant. Daugelis medžioklės asociacijų akcentavo vieną iš priemonių t. y. naktinių taikiklių ir garso slopintuvų legalizavimą. Tačiau šios priemonės legalizavimas neįvyks greitai, kadangi yra specialios procedūros.

- Lietuvos medžiotojų draugija pritarė VMVT, kad Planas turi būti realus. Akcentavo, kad šiuo metu medžioklės vykti negali dėl šalyje taikomų karantino ribojimų. Šiandien daliai medžiotojų nėra galimybių vykdyti tiek vilkų tiek kitų medžiojamųjų gyvūnų apskaitą. Prašė aplinkos ministro, kad būtų judėjimo liberalizavimas medžiotojams vykdyti funkcijas.

- Aplinkos ministras atsakė, kad yra gavome 4 medžiotojų asociacijų kreipimąsi, kurį pateikė vyriausybei, tačiau dabartinės taisyklės draudžia judėjimą tarp savivaldybių. Tikimasi greitai metu peržiūrėti karantino reikalavimus. Supranta situacija, kad šiuo metu, kai yra gausiai prisniigta sąlygos vykdyti gyvūnų apskaitą tinkamiausias. Tikisi greitai metu išspręsti judėjimo klausimą.

- Deividas Staponkus pakomentavo, kad nėra reikalo skubėti, gyvename su liga 7 metai, geriau neskubant padaryti Planą, kuris būtų veiksmingas ilguoju laikotarpiu.

- Sūduvos medžiotojų sąjunga iškėlė gaišenų tvarkymo klausimą. Pasiūlė, kad gaišenos būtų užkasamos ne miškuose, o surenkamos ir utilizuojamos, siekiant išvengti gruntinių vandenų užteršimo. Akcentavo, kad gaišenų užkasimas yra sudėtingas.

- Jonas Talmantas pasiūlė Plane numatyti terminus, per kuriuos būtų įgyvendinti užsibrėžti tikslai.

Išsakytas Europos medžioklės su lanku federacijos viceprezidento Karolio Girulio pasiūlymas tarti medžioklės priemonių naudoti lankus. Aiškiai išdėstyta ir pagrindė nuomonę bei siūlymą tai svarstyti, ypač kada susiduriama su medžioklės būtinumu urbanizuotose teritorijose.

Nutarta:

- VMVT ir toliau vykdyti pasyvią ir aktyvią stebėseną. Imti mėginius iš visų nugaišusių arba auto įvykių numuštų šernų. Užkrėstoje teritorijoje imti visų sumedžiotų šernų mėginius. Tyrimai vykdomi valstybinėmis lėšomis.

- Patvirtinus AKM šernui, ji sunaikinti medžioklės ploto naudotojui, kurio teritorijoje rastas arba sumedžiotas šernas.

- Pirminiam plano Projektui nepritariama ir bus kuriamas naujas Plano projektas arba bus koreguojamas Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymas Nr. B1-265, papildant jį naujais punktais.
- Plano projekte parengti pagrindinius 5 metų strateginius tikslus.
- Pateikti mokslinių tyrimų dėl AKM laukinėje faunoje informaciją medžiotojus vienijančioms asociacijoms.

Pasitarimo vadovas

Marius Masiulis

Pasitarimo sekretorius

Paulius Bušauskas